

LITERA T, PE FRUNTEA POETULUI: OCTAVIAN DOCLIN

Valy CEIA
(Universitatea de Vest din Timișoara)

On the Poet's Forehead, the Letter T: Octavian Doclin

By surpassing Manichaean, vindictive and triumphalist attitudes, the Doclinian creation both gives shape to and eternally longs for the harmonious unity of a world animated by the sacred. In my view there are two central ideas in Doclin's writings: sacrality (under its various shapes: love, belief, humanism) and unity (achieved through the minimal poem, the dot, the kernel of being; it is the One to which philosophical thinking has always aspired). Based on such defining structures, the works of Octavian Doclin find within conscience a true mechanism of self-revelation. The strength of the poet resides in surmounting – through understanding and the linguistic expression of fractures – the paradoxical, contradictory, meta/translogical dimensions of reality, sublimated in a text that is ardent due to its various examples of the world's sacrality. In its interplay of hope and despair, certainty and uncertainty, love is relentlessly engaged in building the world's being and securing its flight. The manifestations of love, in their multitude, are bound in an unbreakable link and together they make possible the understanding of the human being.

Keywords: *Octavian Doclin, poem, unity, sacrality, love*

Cutreierat de obsesii și hărțuit de luciditate, ca orice poet demn de acest nume, Octavian Doclin unifică în opera sa ceea ce definește cu asupra de măsură viața noastră, iubirea și cunoașterea. Depășind atitudinile maniheiste, vindicative, triumfaliste ale variatelor ideologii literare, transgresând, prin aglutinare, orice dogmă, creația docliniană conturează și, deopotrivă, tânjește neîncetat după unitatea armonică a lumii, însuflețită de sacrality. E una dintre noimele fundamentale ale operei sale, recognoscibilă constant, în tușe variate, în întreg universul artistic. În diz-armonie aproape descumpănitoare cu o literatură, postmodernă, a dezarticulărilor, a rupturilor, a fragmentărilor, a ipostazierii zgurei vieții ca instanță poetică, Octavian Doclin învinge printr-o detașare suverană această latură, reală, dar superficială a ființei. Perceperea elementelor de profunzime, a detaliilor semnificante și a noimelor fundamentale ale vieții și evidențierea lor poetică se săvârșesc – „poetule of poetule/ biet” (*Poruncile*) – prin drama agonică, dar solară (pentru noi), a căutătorului: „Mai degrabă însingurat/ indecis și temător/ căuta să își apropie suferințele/ ca pe o sărbătoare” (*Poem minim*). Veritabila operă literară este, precum spuneam undeva, o jertfă critică: „Ne referim doar în aparență/ la o ființă în carne și oase./ El există neexistând (explicit lucru).// Din carnea lui hrănește precum/ pelicanul./ Oasele lui le dăruiește/ faină/ pentru sărbători.” (*Când vorbim despre poet*). Doclin se așază alături de aceia care izbutesc să ne reveleze un cosmos exemplar, viața noastră, în dimensiunile ei altitudinale. Nu lutul lumii, ci lamura ei se înalță învăluitoare din universul său poetic:

„Poetul – pârga cuvintelor/ început de rod o nouă naștere ultima –/ coroana de slavă a poemei altoiul/ trunchiului de pământ al poemului în putrezire// naștere din naștere/ putrezirea înviată de neputrezire/ lemn din ceruri înflorit din lemn de pământ –/ pe fruntea poetului săpată forma literei T/ mereu adâncindu-se/ în palma mâinii lui drepte ivită rana/ încet deschizându-se/ întâiul rod – deodată cu pârga” (*Pârga*).

Poezia, „joc secund, mai pur”, e viață trăită plenitudinar, unde înălțarea se măsoară cu treptele coborâte în subterană.

Două sunt, în viziunea mea, liniile de forță ale operei docliniane: sacrality (sub variatele sale ipostaze: iubire, credință, umanism) și unitatea (întruchipată de poemul minim, poemă,

punct, sâmburele firii; e Unu¹, înspre care dintotdeauna a năzuit gândirea filosofică). Fundată pe atare structuri definitorii, creația lui Octavian Doclin instituie în conștiințe un veritabil mecanism al revelației de sine.

În tentativa dramatică a descoperirii adevărului întreg și simplu, pe frontul invizibil al ființei se desfășoară războaiele cele mai acerbe, lupte necurmăte, coextensive oricărei vieți vrednice de noblețea ei: „Dar câte-ntrebări mai ai de pus vieții/ și la câte nedumeriri mai vrei să-ți răspundă moartea/ ca într-un lagăr ești în interiorul propriului poem/ loc săpând la rădăcina cuvântului prin care să evadezi” (*Câinii cuvintelor*); „*Ca pe un templu îngust/ pe locul din care ai scos piatră cu piatră/ cu îndurare mânie și împăcare/ așa ai construit poemul/ cel minim cândva/ un capriciu din moment ce ostenit/ îți spui acum căutând izbânda/ desfătarea de sine/ gem (muget) deci exist*” [*Gem (muget) deci exist*]. Geamătul, recurent, destăinuie acest mod plenar de percepere a lumii. Mijloc și nu scop, poemul este calea poetului în dezvăluirea rosturilor noastre:

„Aleargă dar nu știe-ncotro/ de sus în jos de la stânga spre dreapta/ căutând locul unde să țese în pânza poemului/ ochiul ochiul acela atât de dorit/ a fi invizibil prin care să vadă/ fără să fie văzut cuvintele întâile/ care vor să cucerească/ prin năvală cortul poemei/ născute însă anume pentru a fi condamnate/ ca victime sigure primele” (*Agonia*).

Izbânda unei atare lupte aparține întotdeauna imperiului clipei: „dinspre marginea vieții lui/ suspect de liniștit poetul privește/ clipa agonizând între leșurile cuvintelor/ (despre care se face scriere mai sus/ pomenite astfel)/ ce urmau să fie-ncinerate târziu/ mult prea târziu și ciudat de aproape/ de locul unde porni să clipească deja/ invizibilul ochi” (*Agonia II*).

Dar o astfel de trăire agonică nu e altceva decât dimensiunea verticală a ființei, cea prin care trecutul și viitorul ne conturează laolaltă drumul:

„Mergea în fruntea lor/ ținând toiagul în dreapta/ iar în mâna stângă mâna dreaptă/ a celui mai mic dintre cei mici/ [...] ridică toiagul și râul porni să curgă îndărăt/ Halleluiah a strigat și începu să cânte/ în cor cu toți cei mici dintre cei mici/ apoi și-au continuat drumul prin vale/ ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat/ *maibinele este dușmanul binelui/ își aminti el adevărul pe care i-l spusese/ tatăl său pe când era de vârsta celor/ care acum îl urmau mult mai tăcuți spre/ Cetatea rostirii*” (*Râul*).

Conștiința suverană a verigii dintr-o umanitate în desfășurare, în care omul poate crea doar păstrând intacte dimensiunile fundamentale ale ființei, ar trebui să ne guverneze, nefragmentat, viața. De aceea, părinții și copiii sunt repere existențiale majore, fără de care totul ar fi nimic:

„urcă în podul casei precum/ fiul cel mic în basmul acela/ caută și vezi de găsește tăblița/ pe care învăța să scrie bunicul/ și șterge-o de praf/ ea este de-o importanță vitală/ cu siguranță ea este viitorul câmp de luptă/ pe care vei putea odihni/ apoi ia-ți copiii de mână/ pășește prin poarta grădinii/ și în spatele casei/ oprește-te lângă cuptorul de lut/ arată-le cum se scoate cenușa uitată/ cu palmele tale/ cum se frământă cu tălpile crăpate lutul reavăn” (*Și totuși ceva*).

Ritmul larg, cu sonorități mitice, al copilăriei învăluie cuceritor; sunt aici concentrate, deopotrivă, înțelepciunea *in statu nascendi* și iubirea ce e pe cale să dea în pârg. Pretutindeni în plămada poemelor, oricare ar fi dimensiunile afecțiunii, emblema dragostei o constituie puritatea, tandrețea tulburătoare. „Numai o *iubire purificată* are *descoperiri* afectuoase. Ea este *individualizantă* (s.a.)” (Bachelard 1989: 97). Ne aflăm în însuși centrul lumii creștine, iubirea – sub diversele-i chipuri – fiind un veritabil motor ființial.

Dorința de a dobândi și de a păstra harul dumnezeirii revendică un efort fără astâmpăr, identitatea remodelându-se constant prin alteritate. Căldură și revoltă, împăcare și zbatere,

¹ *Foamea de Unu* poartă titlul și un volum de poeme al lui Ștefan Aug. Doinaș (1987: București, Editura Eminescu).

încredere și disperare – iată, între altele, ce conferă dinamism incantațiilor poetice docliniene. Versetul biblic „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!” răzbate, ca un ecou, în intensități variate, din fiecare volum. Zi de zi, credința reclamă, intemperantă, agonia. „Credința cea cu adevărat vie, cea care trăiește din îndoieli și nu le „depășește”, credința [...] – scrie Unamuno – este voința de a ști care se preschimbă în voința de a iubi, este voința de a înțelege care devine înțelegerea voinței, și nu o dorință de a crede care sfârșește în neant. Însă toate acestea se petrec agonizând, luptând.” (1993: 64). Propensiunea către purificare și desăvârșire reconfigurează astfel din temelii rosturile ontologice ale omului:

„E noapte/ mă pregătesc să cobor în subterană/ în ușă mă întâmpină îngerul/ deloc surprins întreabă unde plec la această oră/ îi spun adevărul aproape gol/ știe și simte că nu-l mint întrutotul/ fiindcă mi-a adus și mă ajută să-mi pun/ în picioare ghetе noi de plumb/ pentru a mă întoarce mult mai ușor acasă/ zice el” (*Îngerul zice*).

Liniștea și pacea eternă se clădesc și se dobândesc, paradoxal, prin trudă de zi și de noapte, prin luptă necurmată.

Leit-motiv, valea încapsulează această percepție complexă a lumii și a vieții. Cu cât mai mult te cobori cu atât mai mult te vei înălța, ne spune, de la un capăt la altul al operei sale, Octavian Doclin, pe urmele textului evanghelic. Înfașurat ca într-o armură cu emblemele Tradiției, omul izbutește să-și dureze înălțarea atâta vreme cât coboară, ne revelează și Dionisie Areopagitul:

„Înaltul cel mai înalt al înălțării va fi totuna cu adâncul cel mai adânc al smeririi. Cu cât mai adânc și mai jos e adâncul, cu atât mai sus și mai nețărnută va fi înălțarea, la fel cum fântâna cu cât e mai adâncă, cu atât e mai înaltă – înălțimea e totuna cu adâncimea. De aceea, cu cât mai mult se smerește omul, cu atât se va înălța el.” (1993: 166).

Ne rămâne să găsim, sisifi ai vieților noastre, potecile coborâșurilor care să ne ducă în înălțimi:

„Ca purpura-m crezut, tânăr fiind,/ că este viața, și neliniștită,/ cu viața mea cobor, mereu suind,/ la cer înalt, pentru a-mi fi citită./ Și bat și bat și nu știu unde bat,/ ori poate bat în punctele de aer,/ că nu am vrut, dar nici nu am aflat/ din câte-nvolburări se-ncheagă-un caer” (*Poemul ce se stinge*).

Nu suficiența lui *știu*, ci îndoiala, *punctum movens* existențial, lăsând cale slobodă înălțării noastre, o descoperim, pas cu pas, în operă.

Aflat în locul fără loc al înțelesului de dincolo de înțeles, poetul ne vorbește prin „[...] poemul acesta/ despre dorul de dinaintea dorului” (*Întâlnire nocturnă cu Gassenheimer, arhivarul șef, memoria lumii*). Învăluți de sentimentul transcendenței, pășim în sfera poematiei răvășitoare:

„am auzit băți scurte în ușa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? Am întrebat cu o voce îngândurată./ – Gassenheimer mi-a răspuns o voce șoptită./ – Bine dar tu nu ești moartea tu nu ești moartea/ nu pot să-ți deschid i-am răspuns./ O carte căzuse din bibliotecă și în timp ce mâna mea așternea/ pe hârtie ultimul cuvânt al acestui poem/ am auzit băți scurte în ușa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? am întrebat cu o voce îngândurată./ – Arhivarul șef mi-a răspuns o voce șoptită./ – Bine dar tu nu ești moartea tu nu ești moartea nu pot/ să-ți deschid – i-am răspuns./ O carte căzuse din bibliotecă și în timp ce mâna mea/ pune punct după ultimul cuvânt al acestui poem/ am auzit băți scurte în ușa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? am întrebat cu o voce îngândurată./ – Eu sunt memoria lumii eu sunt moartea de dinaintea morții/ mi-a răspuns vocea și în același timp am simțit cum o mână/ sigură de reușita ei începu să transcrie cu cerneală gri/ direct pe umărul meu drept acest poem” (*ibidem*).

Străbat, tulburătoare, accente tragice, însă „O lume fără dinamica puterii și fără tragismul vieții și al istoriei nu este împărăția lui Dumnezeu și nici împlinirea omului și a lumii sale. Împlinirea este legată de veșnicie și nici o fantezie nu poate măsura veșnicia; dar putem presimți, totuși, ceva” (Tillich 1990: 99). În mijlocul umanității care își exhibă triumfalist jocurile răcelii, ale detașării și puterii, Octavian Doclin a ajuns la limanul de pe care știe că mai crâncenă decât suferința este lipsa suferinței, că mai crâncenă decât iubirea este lipsa iubirii.

Speranță și deznădejde, siguranță și nesiguranță continuă, iubirea clădește neîncetat ființa lumii și îi asigură zborul. Într-o coeziune de nezdruncinat, manifestările iubirii, în multitudinea lor, fac posibilă înțelegerea omului și a omenescului. Prietenii, familia, dumnezeirea sunt stâlpii noștri în lume, gândește poetul; în afara lor viața nu-și găsește temeiuri. Corolar al acesteia, prietenia e menită să deschidă în ființa noastră înseși cărările durabile ale umanității: „[...] cu cât cineva are mai multă încredere în sine și e mai întărit prin virtute și înțelepciune, încât să nu aibă nevoie de nimeni și să considere că toate ale sale depind numai de el, cu atât mai mult se distinge râvnind și cultivând prietenii (trad. m.)” (Cicero 1902: IX, 30).¹ În acest orizont, reflexe luminoase din Blaga, Nichita Stănescu, Eminescu nu fac decât să prelungească stăruitor senzația unei comuniuni de dincolo de timp, încheată potrivit valorilor ontognoseologice și nu condiționată de elementele materiale ale existenței.

Împletirea tradiției cu modernitatea, a dimensiunii verticale cu cea orizontală, a concretului cu abstractul duce la o armonie ineluctabilă, înlăuntrul căreia *unitatea*, nu segmentarea, *noi*, nu eu, *totdeauna*, nu acum sunt coordonate fundamentale ale viziunii asupra Lumii: „Iubito,/ odată pătruns în Cetatea Poemului/ voi lega emoția/ cu funia unei fulgerătoare/ amintiri./ Numai astfel vom putea asculta/ muzica ochilor,/ numai așa se naște poemul scurt.” (*Poemul scurt*); „Spațiul meu pe hârtie/ are dimensiunea memoriei.” (*Recurs*). Între subiect și obiect, între poet și poemul său se așază natura transcendentă a sensului. Forța poetului rezidă în depășirea prin înțelegere și articulare lingvistică a fracturilor, a dimensiunilor paradoxale, contradictorii, meta/translogice ale realității și sublimarea lor într-un text ardent prin ipostazele, variate, ale sacralității lumii²: „Apele se adună doar în fața unei piedici/ frunza sunătoare a lemnului/ le acoperă/ tu îți ascunzi fața în mâini/ moartea ochii-ți descoperă/ nisipul se naște în cariera de nisip/ vântul îl împrăștie-n dună/ tu îți ascunzi poema după cuvânt –/ mâinile moartea-ți adună” (*Poem de seară*).

Întrepătrunderea celor două planuri ori, altfel spus, lipsa unei rupturi ferme între existența planului mundan al realului tangibil și material și acela înalt, al realității metafizice constituie un *modus vivendi sine qua non*; ochiul-vederea-vedenia-viziunea, mâna-scrisul-cuvântul-sensul, iată doar două dintre acestea. „Pământul se întoarce în pământ/ țărâna se întoarce în țărână/ cuvântul se întoarce în cuvânt/ văpaia mâinii se întoarce-n mână.” (*Umbra*); „...așezat în scaunul gândului/ simțind cum colții cuvântului/ cuceresc mâna” (*Sfârșit de poem*). Lumina și incandescența ochilor sunt reflexele înțelegerii ultime: „De lumină am nevoie/ fiindcă ochi deși am/ sunt orb/ cuvintele-n pârgă nu le văd/ le aud doar” (*Lamentația*). Oglindind luciditatea disperantă, clarviziunea spirituală, cunoașterea absolută, ochiul este o prezență obsedantă: „Numai poetul/ cel ce și-a păstrat din tinerețile sale/ ager ochiul al treilea și nevătămat/ de poftele nerușinate ale cuvintelor” (*Conul de umbră*). Principiul transcendent al revelației spre care jinduiește este întruchipat de al treilea ochi (al lui Shiva). El, terț inclus, unificator, e singurul capabil să ne învedereze, așa cum cu ardoare crede poetul, chintesența lumii.

Însăși febrila, obsedanta căutare spre a încapsula evanescentele dimensiuni ale poeticității (nenumărate poezii poartă titlul *Poetul*, *Poemul minim*, *Sfârșit de poem* sau, chiar, *Titlu*) are

¹ În original, textul este acesta: „Ut enim quisque sibi plurimum confidit et ut quisque maxime virtute et sapientia sic munitus est, ut nullo egeat suaque omnia in se ipso posita iudicet, ita in amicitii expetendis colendisque maxime excellit.”

² „La quête poétique, a pour but d'échapper à la bipolarité du monde exprimé, d'échapper à la dichotomie sacré/ profane ou profane/ sacré que la pensée logique induit dans notre pensée, et d'atteindre par l'extase poétique le tiers secrètement inclus qui est Être, Vie, Existence, Sacré. Sans cette extase transcendente par nature, la poésie n'est pas possible.” (Bădescu 2000: 182).

rădăcini comune. Intemperant, fervent, nemulțumit – ca în orice autentică viață –, trudnic cercetător al esenței artei, poetul intuiește că Frumusețea, Binele, Adevărul nu pot fi însă exprimate până la capăt: „cuvântul trebuie să se nască în afara poemului/ dar să crească și să rămână în el// fiindcă atât de mult a iubit poetul poemul/ încât a dat pe singurul său cuvânt afară din el/ născându-i poema” (*Apărarea poemului*).

Alunecarea către o plină de înțelesuri și de cuvinte tăcere e conștiința la care se ajunge, edificată la nivel verbal de lexeme-motiv ce explodează în semnificații multiple și complexe. *Poem-poemă*, concentrând chiar viziunea sa asupra artei, întrețese ideea vie a incompletitudinii limbajului, a limitelor sale – „cuvintele putrede trădătoare fățarnice” (*Vreodată cândva*). Dar se știe,

„Poezia folosește cuvintele din disperare. Nu se poate vorbi despre poezie ca despre o artă a cuvântului [...]. În poezie putem vorbi despre necuvinte; cuvântul are funcția unei roți, simplu vehicul care nu transportă deasupra semantica sa proprie, ci, sintactic vorbind, provoacă o semantică identificabilă numai la modul sintactic” (Stănescu 1982: 173).

În căutarea Adevărului prin poezie, poetul sesizează că dincolo de poezie, în lumea tăcerii se află acesta:

„Întotdeauna am rămas mut de admirație/ în fața poezilor care știu să povestească/ lungi poeme// (însă copil fiind nu muzica fierbinte a albinelor mă/ ademenea/ cât gândul neauzit și rapid al păianjenului/ în peisajul său rece)// acum mâna mea/ încremenită stă deasupra hârtiei/ așteptând clipa cea mai prielnică/ să vâneze/ punctul” (*În apărarea poemului scurt*).

Dionisie Areopagitul descrie acea stare de grație:

„cu cât ne suim mai sus, cu atât cuvintele se împuținează datorită contemplării lucrurilor inteligibile. Tot astfel, când vom intra în întunericul cel mai presus de minte, vom găsi nu o vorbire concisă, ci tăcerea absolută și încetarea gândirii. Tot astfel, credinciosul, când va isprăvi de suit va tăcea cu totul și se va uni în întregime cu acela care nu poate fi exprimat.” (1993: 151–152).

Deznădejdea poetului, a cărui lume de sensuri se izbește de materialitatea insuficientă a cuvântului, este învinsă tocmai de forța dinamică a revelației creatorului:

„Dar numai cine stăpânește/ de la naștere arta caligrafiei/ poate să treacă podul înălțat deasupra/ drumului/ care duce la cortul însângerat/ cândva al poemei vechind acum/ din Urna Cerului arderea de tot/ a cuvintelor mute și totuși din cenușa lor/ vor rodi semințele leneșe/ cuvintele ucigașe ale poemului” (*Podul*).¹

Urma², umbra, cenușa, praful sunt lexeme ce caută să concentreze această dimensiune inefabilă a vieții: „am ținut ascunsă/ imaginea reală lucrată în filigran,/ a morții,/ pe care voi n-ați ajuns s-o cunoașteți” (*Praf și pulbere*). Trăind cu intensitate în „casa reflecției asupra lui însuși” (Jung

¹ Nicidecum întâmplător, în *Argumentul autorului* la volumul ce reunește cele trei cicluri din *Pârğa* citim: „[...] autorul n-a ambiționat să creeze, explicit, o «trilogie poetică». Dar prin reunirea lor într-o singură carte, năzuiește, acum, să-i faciliteze eventualului cititor cunoașterea relațiilor dintre *poet-poem-poemă-cuvânt* și *Scrib*, care l-au obsedat aproape patru decenii de căutare poetică.” (Doclin 2007: 5).

² În dinamica sensului, *urma* reprezintă un element-cheie al realității prinse în arcele limbajului poetic. Ipostazierile sale semantice sunt surprinse, pornind de la perspectivele ferm conturate de către Derrida, într-un eseu al lui Radu Țurcanu: „Din orizontul scriptural (al limbajelor) lumea apare (*doar aici*; s.a.) în dublă ipostază: existență, ca origine în închidere de sine, ca supliment la o absență «primordială», urmă plină («lume»); și deschidere «non-primordială», re-prezentare ca existență în reducere (de sine) – urmă a lipsei de origine, supliment pentru absența «ne-originară.» (1992: 42–44).

1997: 86), experiența devenirii poetului dobândește certe (și obligatorii) valențe arhetipale, de vreme ce „viața individuală este în același timp și viața eternității speciei” (*ibidem*: 92). Mai mult, „fiecare om se are în centru pe sine, iar lumea întreagă se centreză numai în jurul lui, deoarece cunoașterea de sine este cunoaștere divină.” (Kierkegaard 1994: 27). Prin urmare, poetul-mărturisitor ne deslușește, în fond, esența devoțională a viații, conștient că „orice e strâmb în lume, e strâmb în el însuși, și dacă acum învață să se descurce cu umbra lui, atunci a făcut ceva efectiv pentru lume.” (Jung 1997: 86). Numai că drumul înțelegerii la care s-a înălțat un individ - același, dar în alt fel - trebuie străbătut de fiecare dintre noi. Singură această soluție ne asigură apropierea de ființa lumii și de divinitate. În pofida imanentei sale labilități, condiție a omului în lume, mecanismele soteriologice ale cunoașterii astfel jalonate sunt evidente, ne încredințează stăruitor poetul.

Într-un studiu despre relația complexă dintre filosofie și poezie, Tudor Vianu constată pierderea sentimentului înruderii profunde dintre religie, filosofie și artă. Or, câștigul e dat numai de înțelegerea solidarității dintre cele trei forme de manifestare a spiritului, de „reactivarea conștiinței că rădăcinile lor se împlântă în același teren și că aceeași sevă le hrănește” (Vianu 1971: 17). Dacă literatura are o immanentă funcție gnoseologică, fundamentală, poezia e, în pofida unei false și păguboase înțelegeri, nu în primul rând afect, cât gândire. Poezia e afectul gândirii: „Fericită zi în care/ Ochiul minții tale va orbi” (*Autorul Către cel mai mic ajuns tânăr stăpân în Cetate*). Astfel, poezia izbuteste ceea ce proza, dar și filosofia ori diversele științe, dintotdeauna aspiră: exprimarea începutului, dar și a sfârșitului. Afirmă discret această idee Ștefan Augustin Doinaș: „Din marea Carte a Universului lipsesc – acesta este destinul nostru întru temporalitate – geneza și apocalipsa. Poezia ca *erratum* la proza lumii încearcă să le suplinească pe amândouă.” (1992: 10). Însă toate acestea iau forma unui echilibru suveran, ce se regăsește în locul unde începutul și sfârșitul se întâlnesc: „Și văd peste umbră/ – umbra divină –/ din departe-n aproape/ din aproape-n departe/ (sfârșit și început deodată)/ cum un copil în primul său vis” (*Poem minim*). Trăită uneori dincoace de sacru, alteori, în universul sacrului, viața dobândește sens plenitudinar numai dincolo de sacru, experiență integrală a ființării, adevăr relevat cu mare acuitate de creația docliniană. Poezia, meditație asupra vieții și, deopotrivă, cale spre cunoașterea de dincolo de cunoaștere reprezintă locul unde cărările întretesute ale umanului își găsesc izvorul comun. În încântătorul său eseu asupra poeziei, Roberto Juarroz decelează, cutremurător, energia, de la un punct indicibilă, a poemului: „Art de l'impossible, la poésie est donc une recherche constante de l'autre côté des choses, du caché, de l'envers, du non-apparent, de ce qui semblaient ne pas être.” ([1987]: 36). Această calitate fundamentală a poeziei o descoperim, răscolitoare, în opera lui Octavian Doclin.

Referințe bibliografice:

- AREOPAGITUL, Dionisie 1993: *Despre numele divine*. Traducere de Cicerone Iordăchescu și Theofil Simensky. Prefață de Ștefan Afloroaei, Iași, Institutul European.
- BACHELARD, Gaston 1989: *Psihanaliza focului*. În românește de Lucia Ruxandra Munteanu. Prefață: Romul Munteanu, București, Editura Univers.
- BĂDESCU, Horia [2000]: *La mémoire de l'être. La poésie et le sacré*. Préface de Michel Camus. Version française de Horia Badescu et Gérard Bayo, [Monaco], Éditions du Rocher.
- CICERO, Marcus Tullius 1902: *Laelius sive De amicitia*. Texte latin publié avec une notice, un argument analytique et des notes en français par E. Charles, Paris, Librairie Hachette.
- DOINAS, Ștefan Augustin 1992: *Măștile adevărului poetic*, [București], Cartea Românească.
- JUARROZ, Roberto [1987]: *Poésie et Réalité*. Traduit de l'espagnol par Jean-Claude Masson, Les Editions Lettres Vives, Collection Terre de Poésie.
- JUNG, C. G. [1997]: *Imaginea omului și imaginea lui Dumnezeu*. Traducere de Maria-Magdalena Anghelescu, [București], Teora, Colecția Archetypos.
- KIERKEGAARD, Søren 1994: *Fărăme filosofice*. Traducere de Adrian Arsinevici, Iași, Editura Synposion.
- STANESCU, Nichita 1982: *Respirări*, București, Editura Sport-Turism.
- TILLICH, Paul (1980): *O ontologie a iubirii*, în „Viața Românească”, anul LXXXV (1990), nr. 11.

- ȚURCANU, Radu 1992: *Logica poeziei. Eseu despre re-prezentarea poetică*, Editura Eminescu.
- UNAMUNO, Miguel de 1993: *Agonia creștinismului*. Traducere și prefață de Radu I. Petrescu, Iași, Institutul European.
- VIANU, Tudor 1971: *Filosofie și poezie*. Studiu introductiv de Mircea Martin, București, Editura Enciclopedică Română.

Surse:

- DOCLIN, Octavian 1996: *Agresiunea literei pe hârtie*, Timișoara, Editura Hestia.
- DOCLIN, Octavian 2009: *Aquarius. Poeme*. Cu o prezentare de Zenovie Cârlogea, Timișoara, Marineasa.
- DOCLIN, Octavian 2003: *Carte din iarna mea*. Cu o interpretare critică de Olimpia Berca, Timișoara, Marineasa.
- DOCLIN, Octavian 1995: *Climă temperat continentală. Poeme*. Antologie și versiune în limba engleză de Ada D. Cruceanu. Cu o postfață de Lucian Alexiu, Timișoara, Editura Hestia.
- DOCLIN, Octavian 1989: *Cu gândul la metaforă. Poeme*, București, Editura Eminescu.
- DOCLIN, Octavian 1997: *Esau: 33 de poeme*. Cu o postfață de Adrian Dinu Rachieru, Reșița, Editura Timpul.
- DOCLIN, Octavian 1993: *În apărarea poemului scurt*, Timișoara, Hestia.
- DOCLIN, Octavian 1999: *Metafore gândite-n stil pentru când voi fi copil*. Ediția a doua, adăugită. Traducerea poeziilor în limba engleză de Ada D. Cruceanu. Cu o Prezentare de Gheorghe Jurma și o Postfață de Ion Marin Almăjan, Reșița, Editura Timpul.
- DOCLIN, Octavian 1998: *47 poeme despre viață, dragoste și moarte*, Reșița, Editura Timpul.
- DOCLIN, Octavian 2007: *Pârگا (I, II, III). Poeme (cu un Argument al autorului)*, [Reșița], Modus P. H.
- DOCLIN, Octavian 2001: *Urma pașilor în vale (1999–2001): poeme*, [Timișoara], Hestia.
- DOCLIN, Octavian 2008: *Urna cerului. Poeme*, [Timișoara], Editura Anthropos.